

<http://dx.doi.org/10.16926/p.2025.34.15>

Magdalena ŚWIĄTEK

<https://orcid.org/0009-0008-3699-7873>

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

m.swiatek@ujd.edu.pl

Postawy rodzicielskie a postrzeganie szans i zagrożeń wynikających z używania nowych technologii przez dzieci w wieku przedszkolnym

Streszczenie

Współcześnie dzieci w wieku przedszkolnym coraz wcześniej i częściej korzystają z technologii ekranowych. Rodzice decydują o zakresie i formie tego kontaktu, kierując się własnymi postawami wychowawczymi. Celem badania było sprawdzenie, czy istnieje związek pomiędzy postawami rodzicielskimi a oceną szans i zagrożeń rozwojowych związanych z technologią. W badaniu wzięło udział 132 rodziców dzieci w wieku 3–6 lat. Wykorzystano skalę postaw rodzicielskich (Plopa, 2011) oraz autorski kwestionariusz szans i zagrożeń. Wyniki pokazały, że ojcowie o autonomicznej postawie dostrzegają mniej zagrożeń, a ogólnie – ojcowie częściej niż matki postrzegają technologie jako potencjalne źródło ryzyka. U matek i rodziców dzieci starszych zaobserwowano ujemną zależność między oceną szans i zagrożeń. Podkreśla to znaczenie roli ojców w mediacji technologicznej oraz sugeruje, że matki mogą częściej traktować media jako narzędzie organizacji codzienności.

Słowa kluczowe: dzieci w wieku przedszkolnym, nowe technologie, postawy rodzicielskie, średnie dzieciństwo.

Wprowadzenie

W związku z burzliwym rozwojem technologii informatycznych i ich wielką popularnością wśród dzieci, w gronie pedagogów i publicystów trwa dyskusja na temat szans i zagrożeń z tym związanych. Tym tematem żywo zainteresowani są także rodzice. To oni są najbliższej dziecięcej codzienności i od nich, w dużej mierze, zależy to, jak ostatecznie rozwinie się i do czego doprowadzi ta dyskusja. Warto, wobec tego, lepiej zrozumieć psychologiczny kontekst różnych stanowisk

– jacy rodzice skłonni są zwracać uwagę na szanse, które daje korzystanie z mediów, a jacy skupiają się na zagrożeniach.

Nowe technologie mają wiele potencjalnych zalet – ułatwiają dziecku konstruowanie wiedzy, wspierają rozwój poznawczy i językowy, pobudzają ciekawość i twórczość, mogą wzmacniać relacje społeczne oraz wspomagać rozwój emocjonalny. Interaktywne aplikacje edukacyjne rozwijają umiejętności pamięciowe, analityczne i językowe (Gelderblom i Kotzé, 2008), a także mogą wpływać na rozwój reprezentacji czy umiejętność decentracji (Haughland i Wright, 1997). Dzieci uczą się rozpoznawania emocji i strategii społecznych dzięki postaciom z bajek i seriali, a interakcje z rodzicami przy ekranie wzbogacają słownictwo (Strouse i Ganea, 2017; Mercer i in., 2003). Badania pokazują też, że dzieci korzystające z odpowiednich technologii potrafią lepiej odraczać gratyfikację (Carlson i in., 2018), a niektóre gry sprzyjają aktywności fizycznej i rozwojowi motoryki (Von Felitzen i Bucht, 2001; Bedford i in., 2016).

Z drugiej strony, kontakt z technologią może wiązać się z różnorodnymi zagrożeniami – fizycznymi (takimi jak wady postawy czy zaburzenia snu), poznawczymi (problemy z koncentracją, nadmiar bodźców), społecznymi (ograniczenie kontaktów bezpośrednich) oraz emocjonalnymi (np. większa impulsywność, kontakt z treściami nieadekwatnymi rozwojowo) (McArthur i in., 2022; Lissak, 2018; Twenge i Campbell, 2018). Ryzyko pojawia się szczególnie wtedy, gdy korzystanie z mediów nie jest nadzorowane przez dorosłego i zastępuje inne ważne aktywności rozwojowe, jak zabawa, sen czy rozmowa (Akacem i in., 2018; Cheung i in., 2017; Lan i in., 2016).

Jak spostrzegają to rodzice? Czy raczej widzą szanse – co wiązałoby się z wspieraniem zainteresowania dzieci i towarzyszenia im przy kontakcie z technologiami informatycznymi – czy zwracają uwagę na zagrożenia i dążą do tego, aby dzieci w jak najmniejszym stopniu kontaktowały się i używały takich mediów? Z czym może być związane ich takie, a nie inne, spostrzeganie problemu?

Najbardziej popularną teorią, która opisuje rodziców w ich roli wychowawczej, jest teoria postaw. Teoria ta ma długą tradycję. Jej początki sięgają klasyfikacji zaproponowanych przez Schaefera (1959), który wyodrębnił dwa główne wymiary postaw: akceptacja–odrzućenie i kontrola–brak kontroli. W kolejnych latach rozwijano tę typologię, m.in. Baumrind (1971) wprowadziła pojęcia stylu autorytarnego, autorytatywnego i permissywnego. Na gruncie polskim najczęściej stosowaną koncepcją jest teoria postaw rodzicielskich opracowana przez Mieczysława Plopę (2011).

Plopa (2011) wyróżnia pięć postaw rodzicielskich:

- akceptującą, związaną z ciepłem, otwartością i gotowością do wsparcia,
- autonomiczną, wspierającą rozwój samodzielności i niezależności dziecka,
- nadmiernie wymagającą, odznaczającą się sztywnością norm i wysokimi oczekiwaniami,

- nadmiernie ochraniającą, wyrażającą się nadmierną troską i kontrolą,
- niekonsekwentną, cechującą się zmiennością i brakiem stałości w zachowaniu wobec dziecka.

Postawy akceptująca i autonomiczna uznawane są za wspierające rozwój dziecka, natomiast pozostałe postawy mogą sprzyjać powstawaniu nieprawidłowości rozwojowych (Plopa, 2011).

Wyniki licznych badań wskazują, że w naszej kulturze najbardziej korzystny rozwojowo jest układ skal, w którym rodzice przejawiają postawę akceptującą, pozostawiają dziecku stosunkowo dużą autonomię, kontrolują umiarkowanie, adekwatnie dawkują wymagania i ochronę, są konsekwentni. Tacy rodzice prawdopodobnie będą również mieć najbardziej korzystne rozwojowo postawy wobec używania przez dzieci technologii informatycznych.

Metoda

Model badania, zmienne i wskaźniki

Badanie miało charakter korelacyjny i zostało przeprowadzone w formule online. Jego celem była analiza zależności pomiędzy postawami rodziców dzieci w wieku przedszkolnym a ich oceną szans i zagrożeń rozwojowych wynikających z korzystania przez dzieci z nowych technologii.

Sformułowano następujący problem badawczy: czy rodzice cechujący się poszczególnymi postawami będą widzieć więcej lub mniej zagrożeń oraz szans rozwojowych wynikających z korzystania z nowych technologii przez ich dzieci?

Postawiono trzy hipotezy:

- H1: Rodzice o postawie akceptującej i autonomicznej będą dostrzegać więcej szans, a mniej zagrożeń związanych z nowymi technologiami (ze względu na pozytywne relacje z dzieckiem, zainteresowanie jego światem oraz rozumienie potrzeby autonomii).
- H2: Rodzice o postawie odrzucającej, nadmiernie wymagającej oraz nadmiernie ochraniającej będą dostrzegać więcej zagrożeń, a mniej szans (ze względu na negowanie potrzeb dziecka, sztywność zasad oraz nadmierną kontrolę).
- H3: Rodzice o postawie niekonsekwentnej – ze względu na brak wyraźnego stylu wychowawczego – nie będą różnić się istotnie w zakresie dostrzegania ani szans, ani zagrożeń.

Zmienne i wskaźniki:

- Zmienne objaśniające: postawy rodzicielskie według typologii Plopy (akceptująca, odrzucająca, nadmiernie wymagająca, autonomiczna, niekonsekwentna, nadmiernie ochraniająca).

- Zmienne objaśniane: ocena szans i zagrożeń związanych z użytkowaniem nowych technologii przez dzieci.
- Zmienne kontrolowane: płeć, wiek, wykształcenie i staż związku rodzica, liczba posiadanych dzieci, wiek dzieci przedszkolnych. Zmienne te zostały uwzględnione w analizie w celu kontroli ich potencjalnego wpływu na zależności między postawami rodzicielskimi a oceną szans i zagrożeń wynikających z użytkowania nowych technologii przez dzieci.

Narzędzia

Postawy rodzicielskie mierzono za pomocą *skali postaw rodzicielskich* autorstwa Plopy (2011). Skala zawiera 50 stwierdzeń ocenianych na pięciostopniowej skali Likerta. Narzędzie obejmuje pięć podskal po 10 pozycji każda:

- skala I – akceptacja–odrzućenie;
- skala II – nadmierne wymagania;
- skala III – autonomia;
- skala IV – niekonsekwencja;
- skala V – nadmierna ochrona.

Ocena szans i zagrożeń była mierzona autorskim *kwestionariuszem szans i zagrożeń*, opracowanym na podstawie modelu Pyżalskiego i Klichowskiego (2014). Kwestionariusz zawiera 33 stwierdzenia, oceniane na siedmiostopniowej skali Likerta. Składa się z dwóch skal:

- skala szans (alfa Cronbacha = 0,80);
- skala zagrożeń (alfa Cronbacha = 0,84).

Kwestionariusz był opracowany na podstawie przeglądu literatury oraz koncepcji teoretycznej autorów modelu. Kwestionariusz pierwotnie zawierał 42 stwierdzenia oraz skalę moderatorów, której nie włączono do finalnej wersji. Pierwotnie uwzględniano również skalę rozwoju: fizycznego/motorycznego, społecznego, psychicznego, dodatkowo kompetencje i działania rodzica oraz kompetencje i działania dziecka. Zrezygnowano z nich ze względu na niezadowalające wartości psychometryczne (niska rzetelność). Kwestionariusz był w tej formie użyty w badaniach po raz pierwszy.

Osoby badane

W badaniu wzięło udział 132 rodziców dzieci w wieku przedszkolnym (3–6 lat). Rekrutację przeprowadzono online – za pośrednictwem grup o tematyce rodzicielstwa na Facebooku oraz kontaktując się z przedszkolami w kilku miastach Polski. Uczestnicy nie otrzymywali wynagrodzenia za udział w badaniu.

Charakterystykę demograficzną badanych (płeć, wiek, wykształcenie, liczba i wiek dzieci, staż związku) przedstawia tabela 1.

Tabela 1
Charakterystyka demograficzna badanych

Płeć	Matki (N=101 - 76%)	Ojcowie (N=31 - 24%)
Wiek	do 35 lat (n=65 – 49%)	35 lat i więcej (n=67 – 51%)
Staż związku	do 10 lat (n=74 – 56%)	11 lat i więcej (n=58 – 44%)
Wykształcenie	wyższe (n=83 – 63%)	poniżej wyższego (n=49 – 37%)
Liczba posiadanych dzieci	jedno dziecko (n=53 – 40%)	więcej niż jedno dziecko (n=79 – 60%)
Wiek posiadanych dzieci	tylko dzieci w wieku przed- szkolnym (n=84 – 64%)	dzieci w wieku przedszkolnym oraz starsze (n=48 – 36%)
Wiek posiadanych dzieci przedszkolnych	dzieci młodsze (3-latki oraz 4- latki) (n=54 – 41%)	dzieci starsze (5- oraz 6-latki) (n=78 – 59%)

Procedura

Badani otrzymywali link do ankiety Google, zawierającej kolejno: metryczkę, skalę postaw rodzicielskich oraz kwestionariusz szans i zagrożeń.

Zgodnie z rekomendacją Hollowaya i in. (2013), ze względu na szybki rozwój dzieci w tym okresie, przyjęto dwie grupy wiekowe:

- rodzice dzieci w wieku 3–4 lat (dzieci młodsze);
- rodzice dzieci w wieku 5–6 lat (dzieci starsze).

Podział ten jest zgodny z praktyką stosowaną w raportach Common Sense (2020).

Wyniki

Uzyskane wyniki poddano analizie statystycznej przy użyciu programu SPSS w celu ustosunkowania się do sformułowanych hipotez.

Testem *U-Manna Whitneya* przeanalizowano relacje między poszczególnymi czynnikami (płeć, wykształcenie, wiek rodzica, staż związku, wiek dzieci oraz liczba dzieci) z poszczególnymi skalami kwestionariusza. Jedynie związek pomiędzy płcią a skalą zagrożeń okazał się istotny statystycznie – ojcowie istotnie częściej dostrzegają zagrożenia związane z użytkowaniem przez dzieci nowych technologii. Pozostałe wyniki nie przekroczyły progu istotności statystycznej, dlatego nie są uwzględnione w dalszych analizach.

Tabela 2
Wyniki dla skal kwestionariusza szans i zagrożeń w zależności od płci badanych rodziców

Skala	Ojcowie (N=31)	Matki (N=131)	Z	p
	Średnia rang	Średnia rang		
Szanse	68,29	65,95	-0,298	0,766
Zagrożenia	80,23	62,29	-2,285	0,022

Przeanalizowano współczynniki korelacji pomiędzy skalami kwestionariusza, posługując się współczynnikiem rho Spearmana. Skala szans i skala zagrożeń korelują ze sobą ujemnie na poziomie $\rho = -0,248$; $p < 0,004$. Jest to słaba korelacja.

Tabela 3

Korelacja wyników skal szans i zagrożeń kwestionariusza szans i zagrożeń dla całej grupy (N=132)

	Skala zagrożeń	
	Rho	p
Skala szans	-0,248	0,004

Obliczono związek pomiędzy wynikami skal kwestionariusza szans i zagrożeń z wynikami skali postaw rodzicielskich, posługując się współczynnikiem r-Pearsona. Przeprowadzono 2 analizy – w pierwszej kolejności analizując współczynnik korelacji między wynikami obu kwestionariuszy dla grup rodziców dzieci młodszych oraz starszych, następnie dla rodziców wszystkich dzieci z podziałem na płeć (dla matek i ojców). Przeprowadzona analiza statystyczna wykryła jedną istotną statystycznie korelację – w przypadku ojców wyniki na skali autonomii są ujemnie skorelowane z wynikami na skali zagrożeń rozwojowych. Wyniki nieprzekraczające progu istotności statystycznej nie zostały przedstawione w tabelach.

Tabela 4

Współczynniki korelacji wyników na skalach szans i zagrożeń kwestionariusza szans i zagrożeń z wynikami ze skali postaw rodzicielskich dla grupy ojców (N=31)

Rodzaj postawy	Skala szans		Skala zagrożeń	
	Rho	p	Rho	p
Akceptacja–odrzućenie	0,192	0,150	-0,094	0,307
Wymaganie	-0,221	0,127	0,216	0,122
Autonomia	-0,020	0,458	-0,321	0,039
Niekonsekwencja	-0,032	0,432	0,077	0,339
Ochronianie	-0,19	0,460	-0,039	0,418

Przeprowadzono dodatkową analizę korelacji między skalami kwestionariusza dla poszczególnych grup wiekowych oraz płci rodzica. Dla grupy rodziców młodszych dzieci korelacje między kwestionariuszami okazały się nieistotne statystycznie. Dla grupy rodziców starszych dzieci ustalono ujemną korelację między skalą szans a skalą zagrożeń ($\rho = -0,413$; $p < 0,001$). Jest to średnia korelacja. Dla grupy kobiet otrzymano ujemną korelację między wynikami na skali szans a wynikami na skali zagrożeń, i jest to również średnia korelacja ($\rho = -0,328$; $p < 0,001$).

Tabela 5

Współczynnik korelacji wyników skal szans i zagrożeń kwestionariusza szans i zagrożeń dla grupy rodziców dzieci starszych (N=78) oraz dla matek (N=131)

	Rodzice dzieci starszych (N=78)		Matki (N=131)	
	Rho	p	Rho	p
Korelacja skal szans i zagrożeń	-0,413	<0,001	-0,328	<0,001

Dyskusja wyników

Celem przeprowadzonych badań było zbadanie związku między postawami rodzicielskimi a oceną szans i zagrożeń wynikających z korzystania przez dzieci w wieku przedszkolnym z nowych technologii. Wyniki okazały się częściowo zgodne z postawionymi hipotezami.

Podsumowanie wyników

Analiza zmiennych socjodemograficznych wykazała, że jedynie płeć rodzica miała istotny związek ze skalą zagrożeń – ojcowie częściej niż matki dostrzegali ryzyka wynikające z korzystania przez dzieci z nowych technologii. W pozostałych przypadkach nie stwierdzono istotnych zależności.

Wyniki analizy korelacyjnej między oceną szans a zagrożeń były istotne statystycznie – zarówno w całej grupie badanych ($\rho = -0,248$; $p < 0,004$), jak i wśród rodziców dzieci starszych ($\rho = -0,413$; $p < 0,001$) oraz wśród matek ($\rho = -0,328$; $p < 0,001$). Może to wskazywać na względnie spójne schematy poznawcze – rodzice koncentrujący się na zagrożeniach rzadziej dostrzegają szanse, i odwrotnie (por. Rideout i Robb, 2020).

Zgodnie z drugą częścią hipotez, wykazano istotną ujemną korelację między postawą autonomii a postrzeganiem zagrożeń – jednak tylko w grupie ojców ($r = -0,321$; $p = 0,039$). Może to oznaczać, że ojcowie wspierający niezależność dziecka i jego sprawstwo są mniej skłonni do postrzegania nowych technologii jako źródła zagrożeń, co potwierdza wcześniejsze obserwacje na temat funkcji ochronnej autonomicznego stylu wychowania (Plopa, 2011; Pyżalski, 2017).

Odniesienie do literatury

Uzyskane wyniki są częściowo zgodne z wcześniejszymi ustaleniami dotyczącymi wpływu postaw rodzicielskich na korzystanie z mediów. Zgodnie z badaniami Livingstone i in. (2018), to właśnie relacja rodzic–dziecko oraz przyjmowany przez opiekuna styl wychowawczy warunkują sposób, w jaki dzieci korzystają z mediów – od wsparcia i wspólnej eksploracji po nadmierną kontrolę lub

zaniedbanie. W świetle literatury postawy akceptacji i autonomii są szczególnie korzystne, ponieważ sprzyjają zarówno rozwojowi samodzielności dziecka, jak i odpowiedzialnemu korzystaniu z technologii (Plopa, 2011; Haughland i Wright, 1997).

Zależność między płcią rodzica a oceną zagrożeń również znajduje potwierdzenie w literaturze. Badania pokazują, że ojcowie – częściej niż matki – przyjmują rolę strażników technologii i są bardziej skłonni do ograniczania dostępu do mediów, niekoniecznie angażując się we wspólne korzystanie (Konca, 2022; Makaruk i Wójcik, 2017). Może to być związane z ich niższą gotowością do mediacji treści oraz większym dystansem wobec świata cyfrowego.

Niewielka liczba istotnych zależności może wynikać z faktu, że samo pojęcie „szans” i „zagrożeń” ma w przypadku rodziców charakter subiektywny i silnie związany z osobistymi przekonaniami, doświadczeniem oraz kontekstem kulturowym (Pyżalski, 2017; Basińska, 2012).

Ograniczenia i kierunki dalszych badań

Wnioski z badania należy traktować z ostrożnością ze względu na jego ograniczenia. Po pierwsze, korelacyjny charakter badania uniemożliwia formułowanie wniosków przyczynowo-skutkowych. Po drugie, autorski kwestionariusz szans i zagrożeń – mimo dobrych wskaźników rzetelności – nie przeszedł jeszcze pełnej walidacji. Po trzecie, struktura próby była nierównomierna – zarówno pod względem płci, jak i doboru uczestników (media społecznościowe i przedszkola), co mogło ograniczać różnorodność odpowiedzi.

Dodatkowo należy zauważyć, że przyjęta metodologia nie uwzględniała zmiennych pośredniczących – takich jak kompetencje cyfrowe rodziców, ich własne zachowania wobec mediów czy poziom zaangażowania we wspólne korzystanie z technologii (Mustonen i Torppa, 2022; Ajlouni i Aljarrah, 2011). W przyszłości warto rozważyć wykorzystanie metod jakościowych (np. wywiadów pogłębionych) w celu uchwycenia bardziej zniuansowanego obrazu przekonań i działań rodzicielskich.

Zastosowania praktyczne

Uzyskane wyniki mogą znaleźć zastosowanie w edukacji rodziców oraz w projektowaniu programów wsparcia rodzin. Pokazują one, że wspierająca postawa rodzicielska – zwłaszcza oparta na akceptacji i autonomii – może sprzyjać zrównoważonemu podejściu do nowych technologii. Programy profilaktyczne i edukacyjne powinny uwzględniać nie tylko informowanie o zagrożeniach, ale również wzmacnianie kompetencji wychowawczych i cyfrowych rodziców, tak by byli gotowi do konstruktywnej mediacji między dzieckiem a światem technologicznym (Canadian Paediatric Society, 2017; Livingstone i in., 2018).

Szczególnie istotne wydaje się objęcie wsparciem ojców, których rola w kształtowaniu cyfrowych nawyków dziecka bywa często pomijana, a których udział – jak pokazało niniejsze badanie – wiąże się z określonymi wzorcami postrzegania technologii.

Bibliografia

- Ajlouni, K.I., Aljarrah, A. (2011). The Impact of Using the KidSmart Program on Facilitating Children's Access and Use of ICT Tools According to Jordanian Public Kindergarten Teachers' Viewpoint. *Education*, 132(2), 241–261.
- Akacem, L.D., Wright, K.P., LeBourgeois, M.K. (2018). Sensitivity of the circadian system to evening bright light in preschool-age children. *Physiological Reports*, 6(5), e13617; <https://doi.org/10.14814/phy2.13617>.
- Basińska, A. (2012). *Odkrywanie świata: O aktywności poznawczej dziecka w przestrzeni edukacyjnej środowiska = Discovering the world: child's cognitive activity in local environment's educational space* (Wydanie I). Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology*, 4(1, Pt.2), 1–103; <https://doi.org/10.1037/h0030372>.
- Bedford, R., Saez De Urabain, I.R., Cheung, C.H.M., Karmiloff-Smith, A., Smith, T.J. (2016). Toddlers' Fine Motor Milestone Achievement Is Associated with Early Touchscreen Scrolling. *Frontiers in Psychology*, 7; <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01108>.
- Canadian Paediatric Society, Digital Health Task Force, Ottawa, Ontario, Ponti, M., Bélanger, S., Grimes, R., Heard, J., Johnson, M., Moreau, E., Norris, M., Shaw, A., Stanwick, R., Van Lankveld, J., Williams, R. (2017). Screen time and young children: Promoting health and development in a digital world. *Paediatrics & Child Health*, 22(8), 461–468; <https://doi.org/10.1093/pch/pxx123>.
- Carlson, S.M., Shoda, Y., Ayduk, O., Aber, L., Schaefer, C., Sethi, A., Wilson, N., Peake, P.K., Mischel, W. (2018). Cohort effects in children's delay of gratification. *Developmental Psychology*, 54(8), 1395–1407; <https://doi.org/10.1037/dev0000533>.
- Cheung, C.H.M., Bedford, R., Saez De Urabain, I.R., Karmiloff-Smith, A., Smith, T.J. (2017). Daily touchscreen use in infants and toddlers is associated with reduced sleep and delayed sleep onset. *Scientific Reports*, 7(1), 46104; <https://doi.org/10.1038/srep46104>.
- Holloway, D., Green, L., Livingstone, S. (2013). *Zero to eight. Young children and their internet use*. LSE, Londyn: EU Kids Online.

- Konca, A.S. (2022). Digital Technology Usage of Young Children: Screen Time and Families. *Early Childhood Education Journal*, 50(7), 1097–1108; <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01245-7>.
- Lissak, G. (2018). Adverse physiological and psychological effects of screen time on children and adolescents: Literature review and case study. *Environmental Research*, 164, 149–157; <https://doi.org/10.1016/j.envres.2018.01.015>.
- Livingstone, S., Franklin, K. (2018). Families with young children and 'screen time'. *Journal of Health Visiting*, 6(9), 434–439; <https://doi.org/10.12968/johv.2018.6.9.434>.
- McArthur, B.A., Tough, S., Madigan, S. (2022). Screen time and developmental and behavioral outcomes for preschool children. *Pediatric Research*, 91(6), 1616–1621; <https://doi.org/10.1038/s41390-021-01572-w>.
- Makaruk, K., Wójcik, S. (2017). Dorośli w wychowaniu małych dzieci do życia w świecie nowych technologii. W: J. Pyżalski (red.), *Małe dzieci w świecie technologii informacyjno-komunikacyjnych: Pomiędzy utopijnymi szansami a przesadzonymi zagrożeniami*. Łódź, Poznań: Wydawnictwo Eter – Flowmotion Jakub Podgórski.
- Mercer, N., Fernandez, M., Dawes, L., Wegerif, R., Sams, C. (2003). Talk about texts at the computer: Using ICT to develop children's oral and literate abilities: Texts at the Computer. *Reading*, 37(2), 81–89; <https://doi.org/10.1111/1467-9345.3702006>.
- Mustonen, R., Torppa, R., Stolt, S. (2022). Screen Time of Preschool-Aged Children and Their Mothers, and Children's Language Development. *Children*, 9(10), 1577; <https://doi.org/10.3390/children9101577>.
- Plopa, M. (2011). *Psychologia rodziny: Teoria i badania*. Kraków: Impuls.
- Pyżalski, J. (red.). (2017). *Małe dzieci w świecie technologii informacyjno-komunikacyjnych: Pomiędzy utopijnymi szansami a przesadzonymi zagrożeniami*. Łódź; Poznań: Wydawnictwo „Eter” – Flowmotion Jakub Podgórski.
- Pyżalski, J., Klichowski, M. (2014). Technologie informacyjno-komunikacyjne a dzieci w wieku przedszkolnym – model szans i zagrożeń. W: J. Morbitzer, E. Musiał (red.), *Człowiek, media, edukacja*. Kraków: Katedra Technologii i Mediów Edukacyjnych. Uniwersytet Pedagogiczny.
- Rideout, V. (2017). *The Common Sense census: Media use by kids age zero to eight*. San Francisco, CA: Common Sense Media.
- Rideout, V., Robb, M.B. (2020). *The Common Sense census: Media use by kids age zero to eight*. San Francisco, CA: Common Sense Media.
- Schaefer, E.S. (1959). A circumplex model for maternal behavior. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 59(2), 226–235; <https://doi.org/10.1037/h0041114>.

- Strouse, G.A., Ganea, P.A. (2017). Parent–Toddler Behavior and Language Differ When Reading Electronic and Print Picture Books. *Frontiers in Psychology*, 8, 677; <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00677>.
- Twenge, J.M., Campbell, W.K. (2018). Associations between screen time and lower psychological well-being among children and adolescents: Evidence from a population-based study. *Preventive Medicine Reports*, 12, 271–283; <https://doi.org/10.1016/j.pmedr.2018.10.003>.

Parental Attitudes and the Perception of Risks and Opportunities Associated with Preschool Children’s Use of New Technologies

Abstract

Preschool children today are increasingly exposed to screen technologies from an early age. Parents determine the scope and form of this exposure, guided by their parenting attitudes. This study aimed to examine whether parental attitudes are related to how parents perceive developmental risks and opportunities associated with new technologies. The study included 132 parents of children aged 3–6. The Parental Attitudes Scale (Plopa, 2011) and an original Opportunities and Threats Questionnaire were used. Results showed that fathers with an autonomy-supportive attitude perceived fewer developmental threats, and that fathers in general reported more concerns than mothers. Among mothers and parents of older children, a negative correlation between perceived risks and opportunities was found. These findings highlight the important role of fathers in mediating children’s technology use and suggest that mothers may more often treat screen media as a tool for managing daily routines.

Keywords: preschool children, new technologies, parental attitudes, middle childhood.